

EU-vaalit
2019

**Reilumpi
EU,
reilumpi
maailma!**

fingo

Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo
Finnish Development NGOs

Reilumpi EU, reilumpi maailma!

EUROOPAN UNIONI on tärkeä niin Suomelle kuin maailmalle. Oli kyse kehitysyhteistyöstä, kauppapolitiikasta tai ilmastonmuutoksen hillinnästä, päätökset tehdään kansallisten instituutioiden sijaan yhä useammin unionissa.

Euroopan unionilla on hyvät edellytykset pitää heikoimpien puolta sekä edistää oikeudenmukaisuutta ja kestävää kehitystä maailmanlaajuisesti. Valitettavasti olemme viime vuosina nähneet merkkejä toiseltaisesta kehityksestä, sisäänpäin kääntyneestä ja omia etujaan ajavasta unionista.

TOUKOKUUSSA 2019 valittava Euroopan parlamentti on merkittävien päätösten edessä. Kestävän kehityksen tavoitteet tulisi saavuttaa vuoteen 2030 mennessä ja ilmastolämpeneminen pysäyttää 1,5 asteeseen.

Suomalaiset kehitysjärjestöt korostavat kestävä kehityksen tärkeyttä globaalioikeudenmukaisuuden edistämiseksi. Uuden Euroopan parlamentin tulee katsoa pitkälle tulevaisuuteen päätöksiä tehdessään.

Suomesta valitaan parlamenttiin 14 edustajaa. Toivomme uusien europarlamentaarikkojen sitoutuvan toimimaan reilumman maailman ja globaalioikeudenmukaisuuden puolesta Euroopan parlamentissa, sen valiokunnissa ja poliittisissa ryhmissä.

TÄMÄ JULISTUS tarjoaa meille tietoa tärkeistä tavoitteista, joita he voivat seuraavien viiden vuoden aikana Euroopan parlamentissa edistää. Jokaisella mepillä on valtaa vaikuttaa siihen, millaisessa Euroopassa ja maailmassa me nyt ja tulevaisuudessa elämme.

Rakennetaan yhdessä parempi maailma!

EU kestävän kehityksen edelläkävijä – nyt ja tulevaisuudessa

YK:N KESTÄVÄN kehityksen toiminta-ohjelma Agenda 2030:n hyväksyminen syyskuussa 2015 oli globaali merkkipaalu. Maailman maat sitoutuvat siinä yhdessä ja erikseen edistämään kestävä kehitystä omissa maissaan ja globaalisti.

Euroopan unioni osoitti johtajuutta neuvottelujen aikana ja profiloitui vahvana globaalina kestävä kehityksen edistäjänä, mutta se ei kuitenkaan ole laatinut omaa suunnitelmaa kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi tilastot osoittavat, että eriarvoisuus on kasvanut sen omalla alueella, vaikka Agenda 2030 -ohjelmaan sitoutuminen tarkoittaa, että ketään ei saisi jättää kehityksessä jälkeen.

Agenda 2030:n tulee ohjata EU:n päätöksentekoa sen kaikilla politiikan aloilla. Tämä edellyttää EU:n instituutioiden johdonmukaista sitoutumista kestävään kehitykseen siten, että sosiaalinen, ympäristöllinen ja taloudellinen ulottuvuus ovat tasapainossa, jotta unionin kaikkien politiikat edistävät hyvinvointia planeetan kantokyvyn rajoissa niin Euroopassa kuin globaalisti.

- Agenda 2030 tulee ottaa ohjenuoraksi EU:n budjetointiin. Mikäli EU ei ota kestävä kehitystä vakavasti, menetetään mahdollisuus saavuttaa asetetut tavoitteet vuoteen 2030 mennessä.
- Seuraavan komission tulee ottaa kestävä kehitys viisivuotisstrategiansa painopisteeksi ja laatia Kestävä Eurooppa 2030 -strategia Agendan toteuttamiseksi.
- Suomen tapaan myös EU:ssa vastuu Agenda 2030:n toteuttamisesta tulee olla korkeimmalla poliittisella tasolla. Siksi komission uuden puheenjohtajan tulee johtaa EU:n Agenda 2030 -toimeenpanoa ja kestävä kehitys tulee sisällyttää keskeisimpien komissaarien mandaatteihin.

Köyhyyden vähentäminen EU:n kehitysrahoituksen keskiössä

TULEVA PARLAMENTTI pääsee heti kautensa alussa neuvottelemaan EU:n monivuotisesta rahoituskehiksestä vuosille 2021–2027. Kehiksen ulkosuhde-rahoitus määrittelee raamit EU:n kehitysyhteistyölle.

Ulkosuhderahoituksessaan EU:n tulee pitää kiinni perussopimuksissa määritelystä kehityspolitiikan päätavoitteista: köyhyyden vähentämisestä sekä ihmisoikeuksien edistämisestä ja kestävästä kehityksen tukemisesta kehittyvissä maissa.

EU:n ulkosuhteiden rahoitusvälineiden uudistamisessa on pidettävä huoli siitä, että kehitysyhteistyön rahoitus pidetään erillään EU:n intressejä edistävästä välineistä ja ohjelmista. Rahoitusvälineiden lukumäärän vähentyessä rahoituksen korvausmerkintä on entistä tärkeämpää.

- EU:n ulkosuhteiden rahoituksesta (otsake VI) 92 % tulee olla kehitysyhteistyön ODA-kriteerien mukaista. Lisäksi NDICI-välineestä
- 20 % tulee ohjata sukupuolten välistä tasa-arvoa suoraan tukeviin toimiin ja 85 % tulee vahvistaa sukupuolten tasa-arvoa
- 20 % tulee ohjata inhimilliseen kehitykseen
- 50 % tulee tähdätä ilmastonmuutoksen torjuntaan tai sopeutumiseen
- 15 % tulee ohjata kansalaisyhteisöjen toteuttamaan kehitysyhteistyöhön
- EU:n tulee sitoutua nostamaan kehitysyhteistyön rahoitus 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.
- Muuttoliikkeen juurisyihin ohjatun kehitysyhteistyön tulee olla ihmisoikeusperustaista eikä kehitysyhteistyötä tule ehdollistaa muuttoliikkeen hillintään.

Ilmastopolitiikka 1,5 asteen mukaiseksi

ILMASTOKRIISI UHKAA koko ihmiskuntaa, mutta lämpeneminen iskee pahimmin kaikkein köyhimpiin ihmisiin. Historiallisten päästöjen, korkeiden henkeä kohti laskettujen nykyisten päästöjen ja korkean elintason vuoksi EU:lla on sekä vastuu mutta myös tarvittavat voimavarat hillitä ilmastonmuutosta globaalissa etujoukossa.

Nyt sovitulla toimilla EU:n odotetaan vähentävän päästöjään noin 45 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Jäljellä oleva hiilibudjetti on kuitenkin niin pieni, että tarvitsemme rohkeampaa ilmastopolitiikkaa. EU:n ilmastotavoitteet on nostettava 1,5 asteen lämpenemisrajan mukaiseksi.

Jotta EU:n monivuotinen rahoituskehys on Pariisin ilmastopimuksen mukainen, sen tulee olla kauttaaltaan ilmastokestävää.

- EU:n sisäinen päästövähennystavoite vuodelle 2030 on nostettava vähintään -65 prosenttiin. Samalla on vahvistettava luonnon hiilinieluja.
- EU:n on oltava hiilineutraali vuonna 2040 ja saavutettava negatiiviset päästöt sen jälkeen.
- EU:n budjetista 40 prosenttia tulee edistää dekarbonisatiota eli irtautumista fossiilista polttoaineista. Projekteja, jotka perustuvat fossiilisiin polttoaineisiin ei tule rahoittaa lainkaan.

Taloukasvun tavoittelusta kestävästä hyvinvoinnin turvaamiseen

EUROOPAN TULEVAISUUTTA rakennettaessa ensisijaisena päämääränä tulee olla nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvointi. Pelkällä bruttokansatuotteella mitattavan taloukasvun tavoittelulla ei tätä saavuteta. Jatkuva taloukasvu edellyttävä nykyinen talousjärjestelmämme saa aikaan vakavia ympäristöongelmia ja kasvattaa kuilua rikkaiden ja köyhien välillä.

Eurooppalaisen talouspolitiikan tulee aidosti pyrkiä kestävästä kehityksestä ja ihmisen hyvinvoinnin lisäämiseen.

- EU:n tulee ottaa käyttöön yhteiskunnan tilan ja kehityksen indikaattoreita, jotka kertovat bruttokansantuotetta paremmin kansalaisten hyvinvoinnista sekä kehityksen ekologisesta kestävydestä. Näitä indikaattoreita tulee hyödyntää päätöksenteon tukena EU:ssa ja kaikissa EU:n jäsenmaissa.
- EU:n tulee edistää BKT:lle rinnakkaisten yhteiskunnan tilan ja kehityksen mittareiden kehittämistä ja käyttöönottoa myös kansainvälisillä foorumeilla.

KUVA: MARIA FLEISCHMANN / WORLD BANK

Euroopan unionin kannattaa edistää vero-oikeudenmukaisuutta

VEROTUS EI OLE pysynyt maailmantalouden muutoksen vauhdissa. Monikansalliset yritykset pystyvät välttelemään veronmaksua aggressiivisella verosuunnittelulla ja ylläpitämään kyseenalaista verokilpailua. Lukuisat suuret yhtiöt piilottelevat edelleen sitä, missä yritykset toimivat ja kuinka paljon ne maksavat veroja. Kehittyvät maat menettävät verovälttelyn vuoksi huomattavasti tuloja, joilla ne voisivat rahoittaa muun muassa julkisia palveluja.

Euroopan unionilla on mahdollisuus toimia veroasioissa kunnianhimoisesti ja uudistaa yritysverotusta avoimemmaksi ja oikeudenmukaisemmaksi siten, että sen toimilla on vaikutusta Euroopan lisäksi globaalisti.

- Euroopan komissio julkaisi huhtikuussa 2016 ehdotuksen suuryritysten julkisesta maakohtaisesta raportoinnista. Tätä ehdotusta tulee vahvistaa ja toimeenpanna.
- EU:n tulee vahvistaa ja kehittää pankkien julkista maakohtaista raportointia niin, että se tarjoaa sidosryhmille käyttökelpoista tietoa.
- EU:n tulee edistää yhteisöverotukseen yhtenäisyyttä ja minimiverotasoja. Näin vaikuttettaisiin yritysten aggressiiviseen verosuunnitteluun EU:ssa ja EU toimisi mallina muillekin alueille.

KUVA: ILO

Yritykset kestävän kehityksen edistäjinä

YRITYKSIÄ TARVITAAN kestävän kehityksen vetureiksi. Parhaimmillaan yritys-toiminta luo hyvinvointia ja ihmisarvoista työtä, mutta pahimmillaan se voi myös tuhota ympäristöä ja polkea työntekijöiden ja paikallisyhteisöjen oikeuksia.

Useissa maissa kuten Ranskassa, Sveitsissä, Alankomaissa, Saksassa ja viimeisen vuoden aikana myös Suomessa on lähdetty tavoittelemaan sitovaa ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoitetta.

Kansalliset lait eivät kuitenkaan yksinään riitä, vaan tarvitsemme Euroopan laajuisten ihmisoikeuksia koskevan yritysvastuulain säätämiseksi.

→ EU:n tulee laatia Euroopan laajuinen yritysvastuulaki, joka velvoittaa yritykset kunnioittamaan ihmisoikeuksia, selvittämään ihmisoikeusvaikutuksensa sekä vähentämään ja välttämään mahdollisia kielteisiä vaikutuksia. Lainsäädännön tulee perustua huolellisuusvelvoitteeseen (*human rights due diligence*), joka määrittellään YK:n ihmisoikeuksia ja yritystoimintaa koskevissa ohjaavissa periaatteissa.

→ Lain noudattamiseksi tulee säätää huolellisuusvelvoitteen rikkomisesta oikein mitoitettuihin, hyväksi todettujen kansainvälisten käytäntöjen mukaiset sanktiot.

Kansalaisyhteiskunnan tila

DEMOKRAATTISET PERUSARVOT

on asetettu kyseenalaisiksi ja tilastojen mukaan eriarvoisuus lisääntyy Euroopassa. Samalla äärioikeistolaiset liikkeet ovat lisänneet kannatustaan ja kansalaisyhteiskunnan tila kapenee useissa maissa. Tämä on tarkoittanut esimerkiksi kehitys- ja ihmisoikeusjärjestöjen toiminnan rajoittamista ja häiritsemistä.

Seuraavat vuodet tulevat olemaan kriittisiä Euroopan tulevaisuuden suunnan määrittelyssä. Näihin haasteisiin vastaminen ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää vahvaa kansalaisyhteiskuntaa.

→ Euroopan unionin tulee ottaa käyttöön eurooppalaisten arvojen rahoitusväline (European Values Instrument), jonka avulla edistetään ja suojellaan etenkin demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia Euroopassa. Väline on toteuttava vuoden 2020 jälkeisen rahoituskehityksen puitteissa.

→ EU:n tukia tulee ohjata vain valtioille, jotka pitävät kiinni EU:n perussopimuksessa määritellyistä perus- ja ihmisoikeuksista.

KUVA: TANJA RYHÄNEN / FINGO

Osaamisen ja globaalin kansalaiskasvatuksen tukeminen

IHMISET VOIVAT muuttaa maailmaa. Globaali kansalaiskasvatus on välttämätöntä kestävänsä kehityksen edistämiseksi, sillä se lisää ymmärrystä maailman ja ihmisten keskinäisriippuvuudesta. Se inspiroi kansalaisia toimimaan aktiivisesti globaalin oikeudenmukaisuuden edistämiseksi ja köyhyyden vähentämiseksi. Yhteiskunnallinen osallistuminen puolestaan vahvistaa kansalaisten osallisuuden tunnetta.

Globaali kansalaiskasvatus kuulu kaikille ja kaiken ikäisille, ja se pitää sisällään formaalin koulutuksen lisäksi myös non-formaalialia koulutusta ja kasvatuksa. Se edistää kansalaisten osallisuutta kaikilla yhteiskunnan alueilla, ja tulee huomioida myös ulko- ja koulutuspolitiikan ulkopuolella.

Euroopan unionin tulee jatkossa entistä voimakkaammin toimia globaalin

kansalaiskasvatuksen edistämiseksi. Tämä edellyttää muun muassa koulutuksen, kasvatuksen, sivistyksen ja elinikäisen oppimisen suuntaamista laajemmin yhteiskunnallista kestävästä kehitystä tukevaksi.

- EU:n tulee laatia myös konsensus globaalin kansalaiskasvatuksen edistämiseksi osana kokonaisvaltaista kestävänsä kehityksen strategiaa.
- Globaalialia kansalaiskasvatuksa on mitattava sisällyttämällä kestävänsä kehityksen tavoitetta 4.7 koskeva indikaattori EU:n kestävänsä kehityksen indikaattoreihin.

KUVA: JAAKKO MIETTUNEN / FINGO

Seksuaalioikeuksia edistettävä rohkeasti

SEKSUAALI- JA LISÄÄNTYMIS-TERVEYS ja -oikeudet ovat kasvavan uhan alla Euroopassa ja globaalialia. Ihmisten oikeus tehdä itsenäisiä päätöksiä omasta kehostaan ja tulevaisuudestaan on vaarassa myös EU-instituutioissa.

Lähes 500 eurooppalaista järjestöä käyttää joukkovoimaa, jotta EU ei edistäisi esimerkiksi ehkäisyssä saantia, kokonaisvaltaista seksuaalikasvatusta, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisia oikeuksia tai oikeutta aborttiin.

EU edistää seksuaalioikeuksia kehityspolitiikassaan. Seksuaalioikeuksia vastustavat ryhmät pyrkivät vaikuttamaan erityisesti tähän vaarantamalla toiminnallaan

kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten turvallisuuden. Seksuaalioikeudet ovat avain tulevaisuuden suunnitteluun, sillä ilman niiden toteutumista, ei ole kestävästä kehitystä.

- EU:n monivuotisessa rahoituskehityksessä on osoitettava kehitysrahoitusta seksuaali- ja lisääntymisterveydelle ja -oikeuksille.
- EU:n on puolustettava perusoarojaan ja edistettävä seksuaalioikeuksia tinkimättömästi kaikilla foorumeilla.

KUVA: SAARA KIVIMÄKI / FINGO

**Löydä asiantuntijasi:
fingo.fi/yhteystiedot**

**Katso ketkä kaikki
ovat Fingon jäseniä:
fingo.fi/meista/jasenet**

*Kepa ja Kehys ovat nyt Fingo.
Teemme töitä, jotta maailma
olisi reilumpi. Ihan kaikkialla.
Olemme 300 kehitysjärjestön
yhteistyöjärjestö.*

fingo

**Suomalaiset kehitysjärjestöt
Finnish Development NGOs Fingo**